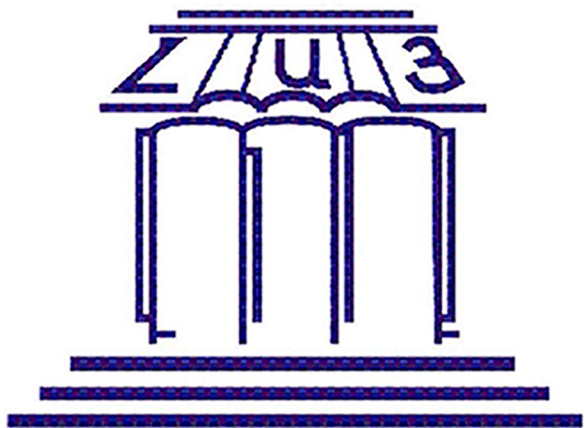

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Մույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ուչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

-473-

Հ. Ս. Խ. Հ. ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄՍՏ — ՈՒՍՈՒՄՆԱ-ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՍԵՎՏՈՐ

ՆԱԽԱԳԹՐՈՑԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԻ ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

ՊԵՏՏՐՈՍ — ՈՒՍՄԱՆԿՀՐԱՏՐԱԺԻՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ

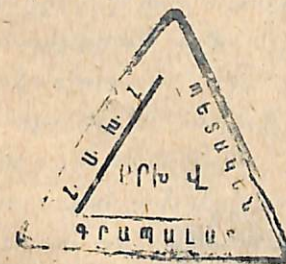
1932

- 473 -

6 NOV 2017

Հ. Ե. Խ. Հ. ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏ — ՈՒՍՈՒՄՆԱ-ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՍԵՆՏՐ

ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԻ
ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

ՊԵՏԶՐԱՏ — ՈՒՍՄԱՆԿԶՐԱՏԲԱԺԻՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ

1932

Հայկախոյնի տպարան
Հրատար. № 2313
պատկեր № 2557
Գլ. 7591 (բ)
Տիրաւ 1500

11-261239

Հանձնարար և արտադրութեան 26/VIII 1932 թ.
Ստորագրութեան և տպագրութեան համար 17/VIII 1932 թ.
Սրբազրեց՝ Հովհ. Հակոբյան

ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

1. Մանկապարտեզի վերջին խումբը, վորը համապատասխանում է դպրոցական դերո խմբին, պետք է իր վրա վերցնի յերեխաներին գրագիտութիւն սովորեցնելու պարտականութիւնը:

Մանկապարտեզից դպրոց փոխադրվելիս յերեխաները պետք է պատրաստ լինեն աշխատելու գրագետ առաջին խմբում, վորպեսզի ալդ խմբի դաստառուն գրելու յեւ կարգալու տեխնիկայով չզբաղվի, ալ ալդ տեխնիկան կատարելագործի յեւ ոգտագործի գրել կարգալու համար:

Սբա համաձայն մանկապարտեզի վերջին խմբի ղեկավարը պետք է գրագիտութեան պլանային, սիստեմատիկ աշխատանք կազմակերպի: Անհրաժեշտ է, վոր ղեկավարը ձեռնարկելով գրագիտութեան ուսուցումը, պարզ ու վորոշ հասկացողութիւն ունենա ալն մեթոդի մասին, վորով նա պետք է ղեկավարվի և նախորոք պատրաստի անհրաժեշտ նյութերն ու պլատուքները: ղեկավարը պետք է հոգ տանի, վոր մանկան շրջապատը գրագիտութեան ուսուցմանը խթան հանդիսանա: Յերեխային չի հետաքրքրում ալն աշխատանքը, վորն տպագալի համար է, նա պահանջում է, վոր գրագիտութիւնը գործադրի իր առօրյա կյանքում: Ունակութիւնների ամրացման վարժութիւնները պետք է կատարվեն թե ղիդակտիկական նյութերով յեւ թե պլատուքներով: Մանկական կոլլեկտիվի կյանքը կանոնավորելու և մշտական աշխատանքի կազմակերպումը պահանջում է կարգալ-գրելու վարժութիւնների կիրառումը: Հերթապահութիւնը, հաճախման հաշվառումը, բրիգադաների յեւ ողակների բաժանելը, աշխատանքի կազմակերպումը, տոները, հասարակական

աշխատանքները, այս բոլորի համար գրադիտութիւնը պետք է. խաղալին գործունեութեան մեջ ել գրադիտութիւնը մտնում է: Զանազան տեսակի լոտոների խաղալը նույնպէս անմիջապէս կապված է յերեխաների ինքնուրույն գրադիտութիւնն սովորելու հետ յետ յետ ունակութիւնների ամրացման համար թանկագին նյութ է հանդիսանում:

Յերեխաների ազատ ստեղծագործական խաղերը (կոոպերատիվ, գնացք, գործարան) մեծապէս ոգնում է գրադիտութիւնը կիրառելուն յետ ունակութիւնների ամրացմանը:

Գրավոր խոսքը, վորպէս արտաքին աշխարհի հետ հաղորդակցութեան միջոց, գործադրվում է ալլ հիմնարկների յերեխաների՝ հետ գրադիտութիւնն ունենալու զանազան տեսակի պրակտիկաներ, լոգոնգներ, ծանուցագրեր, հրավերներ գրելու համար:

Պարզ է ուրեմն, թե ինչպիսի սկզբունքային դրույթ պիտի ունենան մանկապարտեզի գերո յետ բարձր խմբերի գրադիտութեան պարապմունքները:

Այս դրույթի մեթոդով վորոշվում է ուսուցման մեթոդը: Գրադիտութեան ուսուցումը վոչ թե պետք է հիմնված լինի սիմվոլների, նշանների յետ հնչյունների վրա, ալլ կենդանի, յերեխաներին ծանոթ յետ հասկանալի խոսքի վրա, վորոնք կարգաւ գրելու պրոցեսի յուրացման հիմքը պետք է կազմեն: Ամբողջական 8 տեղի մեթոդը կիրառելիս, յերը յերեխաները յետ ղեկավարներն իսկույն չեն կարող գործունեութեան մեջ յնել բառերը, գրադիտութիւնը կապվում է կյանքի հետ, կյանքն է յետ հանդիսանում, իսկույն կիրառվում է գրել-կարդալու պրոցեսը յետ ալլ պրոցեսի համար նյութերի ընտրութիւնը կատարվում է սխտեմատիկ կերպով, հետեզհետե հաղթահարելով դժվարութիւնները:

Վորովհետեւ այս մեթոդով գրադիտութեան ուսուցումը հենվում է գլխավորապէս տեսողական ըմբռնողութեան վրա, այդ պատճառով ել մանկապարտեզների ստորին խմբերի ղեկավարները պետք է հոգ տանեն զարգացնելու յերեխաների տեսողութիւնը, տեսողական հիշողութիւնը, առարկաների դասավորութեան յետ ձեւերի ըմբռնման ընդունակութիւնը: Այս ըն-

դունակութիւնը հետագայում ոգնում է յերեխային բառերի ձեւերը հիշելուն: Այդ խմբերի ղեկավարները պետք է մեծ ուշադրութիւն դարձնեն յերեխաների ուղիղ խոսելու, նրանց բառապաշարի հարստացման, ալլ յսողութեան զարգացման վրա: Առհասարակ մինչև գրադիտութեան ուսուցումը, պետք է ուշադրութիւն դարձնել յերեխայի վողջ ըմբռնողական ապարատի զարգացման վրա:

Այս կերպ պատրաստված յերեխան անցնում է բառերի հիշողութեանը:

Յերեխաների մեջ զարգանում է բառերի ձեւը հիշելու, վորյեւե գործողութեան, հատկութեան հետ կապելու, բառն ամբողջովին արտասանելու ունակութիւնները:

ՀԵՇԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԲԱՌԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Յերեխաների ուշադրութեան կենտրոնում յետ բոլոր բառերը չեն մտնում այն բառաշարի մեջ, վորը պետք է ծագալի, վորպէս հիշելու վարժութիւնն յետ վորի վրա պետք է հենվի հետագայում գրադիտութեան յուրացումը: Հիշողութեան համար ընտրված բառերը պետք է լինեն կարճ, հասկանալի, վորյեւե իրական առարկայի, գործողութեան, հատկութեան հետ կապված յետ հնչվեն ախպէս, ինչպէս գրվում են, ալլինքն կասկածելի ձայնավոր կամ բաղաձայն տառեր ալլ բառերի մեջ չպետք է լինեն:

Մնացած յերկար ու դժվար բառերը, վորոնք գործ են ածվում գրադիտութեան ուսուցման ընթացքում, յերեխաները հիշում են հետագայում, շատ վարժութիւններ կատարելուց հետո:

Բառերի հիշողութեան պրոցեսի ընթացքում յերեխաների ալլքի առաջից անցնում է համարյա վողջ ալլուբենը զանազան կոմբինացիաներով: Այդ ժամանակ նրանք տեսնում ու յսում են բառերի բաղադրուցիչ մասերը (տառերը) յետ հետզհետե մոտենում են նրանց գատելուն: Յերեխաները տեսնում են բառարտասանում, կապում նրա ձեւակերպման հետ (յետ արտանդկարում նրա ձեւակերպման հետ) յետ արտանդարում թերթիկների վրա: Բոլոր վարժութիւնները, դիդակտիկական նյութերը,

յերեխաների ինքնուրույն աշխատանքը, առաջագործությունները այն նպատակն ունեն, վոր յերեխաները հիշեն բառերը յեւ կարողանան գրել հիշողութեամբ: Վերջի վերջո յերեխաները սկըսում են ուշագործութուն դարձնել առանձին տառերի վրա յեւ նրանց զատել, միանգամայն ինքնուրույն կերպով մոտենալով տառական անալիզին:

Ամեն մի գրագիտութիւն սովորող անխուսափելի կերպով պետք է անցնի անալիզով: Այդ ժամանակ յերեխաները վարժվում են գիտել բառերի կազմութեանը յեւ տառեր բաց թողնելուց խուսափելու համար պետք է նրանց ուշագործութունը դարձնել բառակազմութեան վրա: Մանկապարտեզային աշխատանքի պայմաններում գրագիտութեանը հատկացվում է մի տարի: Իսկ յերբ գրագիտութեան նախապատրաստական աշխատանքներն սկսվում են նախապէր յին խմբից, այն ժամանակ հատկացվում է $1\frac{1}{2}$ տարի, անալիզի համար պահանջվում է դեկավարների հատուկ միջամտութիւնը: Յերեխաները կարողանում են անալիզ անել, ալիքնքն զատել տառերը յեւ նրանցից ինքնուրույն կերպով բառեր կազմել:

Ղեկավարը պետք է բառերի տառերը զատելու յեւ բառեր կազմելու նյութեր մատակարարի: Այս ժամանակ յերեխաներին տրվում է շարժական տառեր: Յերբվոր յերեխաները յուրացնում են ալբուբենի մեծ մասը (20—25 ը) աչնուհետեւ կարելի յէ ծանոթացնել տպագիր տառերին: Նրանց տրվում է հեշտ բնագիր ունեցող յեւ տառերով տպված գիրք:

Շ Ր Ի Ֆ Տ

1. Գրելը տարվում է ընթերցանութեան հետ միասին: Յերեխաները նախ ընդորինալում են բառերը վորպէս նկար, ապա հասնելով անալիզին նրանք կարողանում են ինքնուրույն կերպով բառեր գրել:

2. Նրանք սկսում են տպագրից: Տպագիր տառերը գրվում են զատ-զատ յեւ չի պահանջվում միացված գրութիւն, վորը յերեխայի ձեռքի համար գժվար է: Կյանքում յերեխաները հաճախ են տպագրի հանդիպում յեւ այս հանգամանքը նրանց

հնարավորութիւն է տալիս ինքնուրույն վարժութիւններ կատարելու: Գրքեր, լրագրեր, տրանվայի վրա գրվածքներ, պատկառներ, ամեն տեղ յերեխան տպագիր է տեսնում:

Հասարակ տպագիրը, կազմված յերեխաների ուժերին համապատասխան ելեմենտներից, միացնող գծերի բացակայութիւնը, յուրաքանչյուր տառի առանձին լինելը, յերեխայի աշխատանքի համար գժվար չէ յեւ հանդուժ է ինքնուրույն կերպով անալիզ կատարելուն:

Տպագիրը յուրացնելուց հետո, կարելի յէ անցնել ձեռագրին մատնուով: Անհրաժեշտ պահանջները պետք է տրվեն հենց սկզբից, գրելիս ուղիղ նստել, մաքրութիւն, պարզութիւն: Յերեխաները պետք է գրեն 10—15 բուկետից վոչ ավելի: Յերեխան պետք է գրի միայն աչն ինչ վոր կարդացել է, ինչ վոր նա գիտի: Մինչև վոր յերեխաները կարդալու տեխնիկային չտիրապետեն, անձանոթ բնագիր չպետք է արտագրել: Մանկապարտեզի յերեխաների համար հատուկ նախապատրաստական վարժութիւններ չի պահանջվում, նկարչութիւնը, ծեփելը յեւ այլն բոլոր աշխատանքները, վոր կատարում են յերեխաները մանկապարտեզում, լիովին զարգացնում են ձեռքերի աչն մանր մկանները, վորոնք մասնակցում են գրութեան ժամանակ:

Գրչով գրելուն շուտ չպետք է անցնել, վորովհետեւ աչն տեխնիկայի պրոցեսը աչն հասակի յերեխաների համար շատ գժվար է: Ով վոր տեսել է 6—7 տարեկան յերեխայի ձեռքի ռեստգենյան նկարը մեծահասակի ձեռքի հետ, նրա համար պարզ կլինի, վոր աչն վաւուկ մանկական ձեռքը գրչին տիրապետելու հնարավորութիւն չունի:

Աչն յերեխաները, վորոնք 3—4 տարեկանից մանկապարտեզ են հաճախում, պետք է գրագիտութիւնն ըմբռնելու բաւականաչափ պատրաստակամութիւն ունենան: Նրանք կազմակերպված են կոլեկտիվ կյանքին, կոլեկտիվ աշխատանքին, աշխատանքի բաշխմանը սովոր, բաց մինչև վերջին խումբը, սիստեմատիկ ծրագրի մասին խոսելու հարկ չպետք է լինի: Ղեկավարը նկատի ունենալով յերեխաներին ավագ կամ գեր խումբին հանձնելը, պետք է ուշագործութիւնը բեւեռի գիտելիքների

յեւ ռանակութիւններ Վարժութիւններ յեւ հաշվառման վրա կարգաւ գրելու տեխնիկայի լուրացման, տեսողական հիշողութիւն զարգացման, ձեւերի յեւ առարկաների դասավորութիւն ըմբռման, լսողութիւն զարգացման, կանոնավոր խոսակցութիւն յեւ բառապաշարի հարստացման: Այս խմբում գրագիտութիւնը բնույթ չունի, այլ տրվում է վորպես անհրաժեշտ տարր յերեւելի կյանքի յեւ խմբի կազմակերպման մեջ: Գրագիտութիւնը սկսվում է յերեւելի անհրաժեշտ բառեր բացուցանելուց յեւ սովորում են այդ բառերը նրա համար, վոր նրանց հարկավոր է խմբի կյանքը կազմակերպելու յեւ կանոնավորելու համար:

Խմբերում յերեւելիները հաշվառում են կատարում, նշում իրանց տեղերն ու աշխատանքը, գործադրելով նկարներ կամ նշաններ: Ամեն մեկը հիշում է իր նշանը: Այժմ յերեւելիներին առաջարկվում է նշանները փոխադրել իրենց անուն-բառերով:

3. Առաջ այդ անունները գրվում են նշանների կողքին, հետո նշանները վոչնչացվում են յեւ մնում միայն անունները: Ինչպես վոր յերեւելիները հիշում ելին իրենց նշանները, այնպես ել կհիշեն իրենց անունները: Այդ անունները հիշելու համար յերեւելիներն ամեն որ խմբի կյանքում վարժութիւններ են կատարում: Ամեն որ նրանք պետք է ինքնահաշվառում կատարեն, այսինքն գտնել թերթիկների վրա իրենց անունը կախել, կամ թերթի վրա ընդորինակել: Բայց յերեւելիները պետք է գիտենան, թե ինչու համար է հաշվառումը յեւ լուրջ վերաբերմունք ցույց տան:

Հերթապահները պետք է նշանակեն բացակա ընկերների անունները: Վորոշ ժամանակից հետո պետք է հաշվեն յեւ իմանան թե ով, ինչքան է բացակայել: Նրանք տեսնում են զրա անհրաժեշտութիւնն այն հիմարկում, որ հաճախում են յեւ վորի հետ գործ ունեն: Յերեւելիներն ամեն որ կախում են զանազան հերթապահների անունները, գրում իրենց տեղերում բրիգադների անգամների անունները: Այդ պատճառով անունների վրա կանգ առնելու յեւ բառերը հիշելու հատուկ պարապմունքներ կատարելու անհրաժեշտութիւն չկա:

Յեթե յերեւելիներն իրենց աշխատանքի ընթացքում վորչեւէ բառի կարիք են զգում յեւ ինդորում են տալ այդ բառը, այդ դեպքում բառը տրվում է յեւ իհարկե ձեռագիր խոշոր գրերով գրված: Նրանք ընդորինակում են յեւ ոգտագործում իրենց կարիքների համար, իսկ արտագոյն նրանցից չի պահանջվում:

Սենյակում կարգ ու կանոն լինելու համար պահանջվում է, վոր ամեն մի իր իր հատուկ տեղն ունենա: Առաջ այդ տեղերը նշանակվում ելին նկարներով, իսկ այժմ նկարները փոխարինվում են բառերով:

Յերեւելիները ստանում են տարվա յեղանակները նշանակող բառեր, վորոնց մասին նրանք խոսում են, դիտում այդ յեղանակների բնորոշ դժերը-ձմեռ, ձյուն, ցուրտ:

4. Յուրաքանչյուր յերեւելին տրվում է թերթիկ, վորի վրա նկարված են ձեռքեր, ականջներ, վիզ: Յերեւելի առաջ տրվում են յեւ համապատասխան բառեր, հետո նկարները վերցվում են յեւ մնում են միայն բառերը:

Յերեւելիները պետք է հիշեն հետեւյալ բառերը:

Նկար	Նկար	Նկար	Նկար	Նկար
ձեռքեր	վիզ	ականջներ	յերես	ատամներ:

Այսպիսով յերեւելիները բառի ձեւը հիշելու, բառը ձանաչելու յեւ նրան ընդորինակելու ունակութիւնն են ձեռք բերում: Ահա զրագիտութիւն վողջ ունակութիւնների, գիտելիքների յեւ կարողութիւնների ծավալը յեւ մատուր պաշարը, վոր յերեւելիները ստանում են մի խմբում:

Ավագ խմբում յերեւելիներն անցնում են զրագիտութիւն իստեմատիկ աշխատանքի, վորն իր բնույթով նման է դպրոցական աշխատանքին:

Առաջին 2 դեկտեմբեր հատկացվում է խմբի կանոնավորման յեւ կազմակերպման աշխատանքներին, յերեւելիների միջին խմբում ձեռք բերած փորձի հայտնաբերման: Դրա համար գեկավարն աշխատանքն այնպես է կազմակերպում, վոր յերեւելիները հայտնաբերեն իրենց փորձը, առաջադրութիւններ է տալիս նրանց տեսողական հիշողութիւն, ձեւերն իրարից տարբերելու ստուգման համար: Տալիս է բառերի վերաբերյալ ստու-

գիշ աշխատանք, վորքանով յերեխաները հիշում են նախորդ տարվա ընթացքում սովորած բառերը: Տալիս ե ինքնուրուշ կերպով կատարելու առաջադրութիւնները: Այս առաջադրութիւնների կատարումից պարզվում ե, վոր յերեխաները բաժանվում են 2 տեսակի—առաջ գնացած չեմ մնացած, վորոնց վրա պետք ե ուշադրութիւն դարձնել չեմ ոգնել, վոր առաջ գնան: Ապա տրվում են նոր բառեր: Յեթե այս աշխատանքն սկսվում ե աշնանից, աչն ժամանակ առաջին գլխավոր խոսքերը կտպվում են աշնան հետ, այնպիսի բառեր, վորոնք բղխում են աշնան մասին պատմած գրույցներից, դեպի անտառը, բոստանը կոտպերատիվը, կատարած եքսկուրսիաներից, տերեւները, ծառերը, բանջարեղենները դիտելուց չեմ ալն: Հիշելու չեմ գրանցման համար ընտրվում են կարճ ու հեշտ բառեր: որինակ ծառ, սոխ, ուռի, տերեւ, բողկ, գազար, սեխ չեմ ալն:

Յերեխաները նկարում են, տակը գրում, շինում են ըստուգիչ թերթիկներ, վորոնց մի յերեսի վրա գրվում ե բառը, իսկ հետեւյալ յերեսին գրվում կամ փակցվում ե համապատասխան նկար: Այդ բառերով լրացն շինում, պատից կախ են անում ծրարներ, վորոնց մեջ տրվում են, ըստ դժվարութեան աստիճանի, բառեր գրված թերթիկները, վորպեսզի յերեխաները դրանցով վարժութիւններ կատարեն: Որինակ ինքնուրուշ աշխատանքը կարող ե իր մեջ պարունակել հետեւյալ առաջադրութիւններ: տրվում են ծառեր չեմ բանջարեղեններ նշանակող բառեր չեմ առաջարկվում բաժանել յերկու սյունակի:

Ծառեր

Բանջարեղեններ:

Այդպիսով հետգհետե յերեխաների բառերի պաշարն ավելանում ե: Նրանց ուշադրութիւնը դարձվում ե բառերի չեմ նրանց կազմութեան վրա: Ընդորինակելիս նրանք գրում են ամեն մի թղթի վրա առանձին չեմ գիտեն, վոր բառերը կազմվում են տառերից, վորոնցից ամեն մեկն ունի իր հնչյունը:

Այս դժվարութիւններին տրվում ե յերկու դեկատ (յերբեմն յերեք, նայած խմբի կազմին): Այդ ժամանակ յերեխաներն

սկսում են զատել բառերի առաջին տառերը չեմ այնպիսի նոր բառեր են ընտրում, վորոնց մեջ այդ տառերը կան, այսինքն ինքնուրուշ կերպով անցնում են անալիզի:

Ղեկավարն ոգնութեան ե գալիս չեմ նրանց ուշադրութիւնը դարձնում ե աչն հանգամանքի վրա, վոր մի տառով բառն իր նշանակութիւնը փոխում ե: Որինակ՝

Կարո

Սիրան

Սերիկ

Մարո

Տիրան

Ներիկ:

վորպեսզի նրանց նմանութիւնն ու տարբերութիւնը ցայտուն լինի, դեկավարն այդ բառերը գրում ե իրար տակ: Յերեխաները տեսողութեամբ չեմ լսողութեամբ համեմատում են այդ բառերը չեմ գտնում նման չեմ տարբեր տառերը: Այդ բոլորից նրանք ստանում են շարժական այբուբենը կազմում այդ բառերը, արտասանում, ավելացնում ուրիշ տառեր, մտածում չեմ ասում այդպիսի բառեր: Յերեխաներին տրվում ե նախորդ պատրաստված տուփեր, վորոնց մեջ կան շարժական տառեր: Առաջարկվում ե այդ տառերից կազմել աչն բառերը, վորոնք գրված են տուփի վրա: Ավելի բարդ աշխատանք ե, յերբ կազմելիք բառերը տուփի վրա գրված չեն լինում, այլ յերեխաները ունենալով վորոշ տառեր, դրանցից իրենք պետք ե բառեր կազմեն չեմ արտագրեն տետրակում:

Հետգհետե զատվում են այբուբենի բոլոր տառերը չեմ յերեխաներն իրենց այբուբենն են կազմում: Տառերի տպագիր ձեւակերպութիւնը յուրացնելուց հետո, հետգհետե անցնում են ձեռագրին: Նախ տեսողութեամբ ծանոթ բառերում համեմատում են ձեռագիր ու տպագիր տառերը (որինակ № 5) չեմ ապա գրում, գրելու համար տեխնիկապես դուրին բառեր:

Ղեկավարը նախորդ կտրում ե գանազան այբբենարաններից կարճ նախադասութիւններ կամ փոքրիկ պատմվածքներ (2—3 տող) չեմ կպցնում սովորաթղթի վրա: Հետգհետե տրվում են ավելի յերկար չեմ դժվար բնագրեր: Այս հասակում պետք ե յերեխաների աչքը վարժեցնել հորիզոնական ուղղութեան, այսինքն մի տողից մյուսին անցնելուն: Այդ պատճառով

հանձնարարվում է կարգալ տալ նախ պատերին կպցրած, կարտոնների վրա գրածը, ապա տետրերում:

Գրելն ու կարգալը տարվում են զուգահեռ, բայց վորովհետև վրելն ավելի բարդ գործ է քան կարգալը, ուստի կարգալու տեխնիկայից սովորաբար յետ է մնում: Այս հանգամանքը ղեկավարին չափաք է վրդովեցնի: Մնացած ժամանակն ոգտագործվում է գրելու յեվ կարգալու տեխնիկան կատարելագործելու համար: Գրաճանաչութունն ոգտագործվում է յերեխայի մողջ գործունեության ընթացքում: Տանը ինքնուրույն կարգալու համար, նրանց գրքեր են տրվում յեվ առաջին խումբ անցնելով կարգում են բնագրեր, կարգացածը հասկանում են, գրում:

Խնչ ոժանդակ պիտուլքներ պետք է ունենա ղեկավարը:

1. Մաքուր սովարաթուղթ գրելու համար.
2. Գունավոր թուղթ յեվ գունավոր մատիտներ.
3. Թերթիկներ, վորոնց վրա տպված են ամենագործածական բառեր—որինակ՝ ռեժիմի մոմենտների, տեխնիկական ունակութունների, մաքրության հաշվառման բառերը յեվ այլն, վոր կարելի լինի այդ բառերը կտրել յեվ սովարաթղթերի վրա կպցնել:
4. Թերթիկներ, վորոնց վրա խոշոր տառերով տպված են կարճ նախադասութուններ, պատից կախած սովարաթղթերին կպցնելու համար:

5. Զանազան լոտոներ.
6. Խոշոր տառերով տպված կարճ, թեթև պատմվածքներ վոտանավորներ, հանելուկներ:
7. Թեթև, մատչելի լեզվով գրված նկարագարդ գրքեր:
8. Նկարներ, բովանդակութունը պատմել տալու համար:
9. Ինքնուրույն աշխատանքի համար առաջադրութուններ:

Մեծ նշանակութուն ունի, յեթե յերեխաներն իրենք ոժանդակ պիտուլքներ-ալբոմներ, լոտո յեվ այլն—պատրաստեն:

Վոչ մի թանգարժեք դիդակտիկական նյութ չի պահանջվում: Բոլոր պիտուլքները պետք է պատրաստեն յերեխաները, հաղթահարելով յեղած դժվարութունները: Ամեն մի պարապմուն-

քից առաջ ղեկավարը նախորոք պետք է պատրաստի կարգալու բառերը, նախադասութունները, լինուրուն աշխատանքի առաջգրութուններ:

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

Մանկապարտեզում, վոր մեծ ուշադրութուն է դարձվում յերեխաների առողջության, կանոնավոր ռեժիմի, զբոսանքի, քնի վրա, այս մոմենտները վոր դպրոցում չկան, շատ ժամանակ են խլում: այդ պատճառով գրաճանաչության համար ավելի քիչ ժամանակ է մնում, քան դպրոցի զերո խմբում, բայց այս դրությունը հարթվում է նրանով, վոր մանկապարտեզի բարձր խմբի յերեխաներն ավելի պատրաստականութուն ունեն յուրացնելու կարգալու յեվ գրելու տեխնիկան, քան դպրոցի յերեխաները: Գրաճանաչությամբ յերեխաներն զբաղվում են ուրական 25—30 րոպե:

Պարապմունքների բնույթը դպրոցական պարապմունքների բնույթին համարյա թե նման է: Բոլոր յերեխաներն ել զբաղվում են գրաճանաչությամբ, պարապում են կազմակերպված ձեվով, ստանում են միջնունն առաջադրութունը, կամ յուրաքանչյուր բրիգադ աշխատում է իր առաջադրությամբ, կամ ուժեղ յերեխաները ստանում են ինքնուրույն առաջադրութուն, իսկ ղեկավարը պարապում է թույլ խմբակների հետ:

Վորոշ մոմենտներում յերեխաներն աշխատում են ընդհանուր առաջադրությամբ, բայց աշխատանքը բաժանում են իրենց մեջ մի բրիգադ կատարում է առաջադրության մի մասը, մյուսը յերկրորդ մասը, իսկ հետո բոլորը միասին ամփոփում են կատարում: Հնգորյակի մի որում յերեխաները գրաճանաչության ինքնուրույն ազատ վարժութուններ են կատարում յեղած նյութերով:

Այսպիսով տեղի յեն ունենում բրիգադային, խմբակային յեվ անհատական պարապմունքներ:

1. ԸՆԹԵՐՅԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ա. Միջին խմբի համար

Յերեխաները տանում են տեսողության, հիշողության զարգացման վարժություններ: Նրանք պետք է կարողանան հիշողության միջոցով ձեվերն ըմբռնել, բառերը կանոնավոր կերպով արտասանել, խոսել պարզ, փորոշ, առանց վերջավորությունները կուլ տալու չեվ շտապելու:

Կատարել բանավոր կերպով առած հանձնարարությունները, իր խմբի փողովներում խոսել:

Ստանում են բառի ձեվը, հիշելու առաջին վարժությունները:

Հիշել զեկտվարի արտասանած կամ կարդացած վրտանավորը չեվ առողջանությունը արտասանել:

Կազմակերպված ձեվով միասին աշխատել:

Գործը հասցնել իր վախճանին:

Ինքնուրույն կերպով պարզ առաջադրություններ կատարել:

բ. Ավագ խմբի համար

Հայտնաբերվում են ձեռք բերած բոլոր ունակությունները չեվ կարողությունները, շարունակվում է նոր բառերով վարժությունները չեվ հիշելը: պետք է կարողանան ալ բառերի մեջ ձանաչել իրենց ծանոթ բառը:

Բառերի վերլուծումը տառերի չեվ այդ իսկ տառերից բառեր կազմելը, այդ տառերից նոր բառեր կազմելը չեվ ամբողջությամբ արտասանելը:

Աշխատանք շարժական տառերով, կարճ նախադասություններ կարդալը, չեվ նույնպիսի նախադասություններ կազմելը:

Կարողանալ արագ, սահուն, առանց հեգելու կարդալ կարճ բնագիր, կազմված կարճ նախադասություններից, փորոնք իրարից բաժանված են վերջակետով: Կարողանալ վերջակետին հասնելիս կանգ առնել: Իմանալ փոր վերջակետից հետո գրվում է մեծատառ, չեվ փոր անուններն սկսում են մեծատառով:

Կարողանալ ըստ ելուծյան պատասխանել իրենց կամ զեկտվարի կարդացած համառոտ պատմվածքի մասին տված հարցերին:

2. ԳՐԱՎՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ա. Միջին խմբի համար

Կարողանալ նկարել սահմանագծերը շանցներով: Ընդորինակել տպագրված բառեր: Գրելիս կարողանալ տիրապետել մատիտին: Աշխատանքի ժամանակ կանոնավոր նստել:

բ. Ավագ խմբի համար

Յերեխաները վարժվում են տպագիր տառերով բառերի ընդորինակման: Գրել ինքնուրույն կերպով, ծանոթ բառեր չընդորինակելով չեվ առանց տառեր բաց թողնելու: Տեսողությունը համեմատել տպագրված դասերը ձեռագիր տառերի հետ:

Գրել մեկ տողանի տետրակի վրա: Ունենալ պարզ ու կանոնավոր գրելու ունակություն: Գրատախտակից արտագրել ծանոթ բնագիր: Կանոնավոր նստել, տետրակն ու մատիտը կանոնավոր պահել:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0866588

ԳԻՆԸ 20 ԿՈՊ.

93

11

2 6123

